

OM FORSKNINGSMOTALEN

Forskningsomtalen er laget av Stavanger kommune. Omtalen skal være til støtte for beslutningstakere i kommunen.

Stavanger
kommune

FORSKNINGSMOTALEN

Tverrprofesjonelt samarbeid krever inkluderende organisasjonskultur og tydelige roller – funn fra en parapyoversikt

Tverrprofesjonelt samarbeid er avhengig av kombinert innsats på organisatorisk nivå, teamnivå og individuelt nivå. Når det fungerer kan tverrprofesjonelt samarbeid ha positive innvirkninger for pasienter, organisasjon og helsepersonell. Det viser en parapyoversikt av systematiske oversikter fra 2022

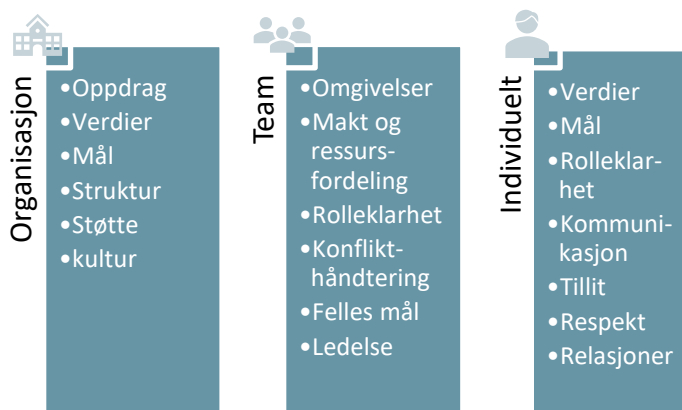
Stavanger kommune ønsket å vite mer om hva som fremmer og hemmer tverrprofesjonelt samarbeid i kommunehelsetjenesten. Denne forskningsomtalen belyser viktige faktorer for et velfungerende tverrprofesjonelt samarbeid i helsesektoren.

HOVEDBUDSKAP

Metaoversikten av Wei et al. 2022 oppsummerer fasilitatorer, barrierer og utfall relatert til tverrprofesjonelt samarbeid rundt pasienter i sykehus, institusjoner og i kommunen. På grunn av metodiske svakheter er tilliten lav, og funnene må tolkes med forsiktighet.

Funnene indikerer at:

- Essensen av tverrprofesjonelt samarbeid er å etablere en inkluderende organisasjonskultur, fremme felles mål og verdier, og verdsette teammedlemmers styrker og deltagelse.
- Strukturene på de ulike nivåene må tilrettelegges for felles mål og verdier, tydelig rollefordeling, bedre teamkommunikasjon og gjensidig tillit og relasjoner.
- Et velfungerende tverrprofesjonelt samarbeid korrelerer positivt med god organisasjonsstruktur, og kan gi bedre jobbtillfredshet og brukertilfredshet.
- Helseinstitusjoner og kommunale helsetjenester bør evaluere egne forhold og maksimere fasilitatorene for et godt tverrprofesjonelt samarbeid.

Faktorer som påvirker tverrprofesjonelt samarbeid.
Figur oversatt til norsk fra Wei et al. 2022

BAKGRUNN

I en tid med økende press på helsevesenet og stadig flere personer som lever med multimorbiditet og økte hjelpebehov, er tverrprofesjonelt samarbeid viktig for å kunne tilby helhetlige helsetjenester tilpasset den enkeltes behov. I kommunehelsetjenesten er mange ulike profesjoner og virksomheter involvert i brukeroppfølging, og et godt tverrprofesjonelt samarbeid er viktig for å sikre kvalitet og kontinuitet i oppfølgingen. Tverrprofesjonelt samarbeid kan føre til bedre pasientforløp og mer effektiv ressursbruk, men det er flere faktorer som kan påvirke et velfungerende samarbeid. Stavanger kommune ønsket å undersøke hva forskningen sier om suksesskriterier og barrierer for et godt tverrprofesjonelt samarbeid i kommunehelsetjenesten, og hvilke faktorer som er nødvendige for at det tverrprofesjonelle samarbeidet skal fungere best mulig.

HVA ER DENNE INFORMASJONEN BASERT PÅ?

Parapyoversikten av Wei et al. 2022 inkluderer 36 systematiske oversikter med 1093 globale enkeltstudier. 20 av de systematiske oversiktene undersøkte tverrprofesjonelt samarbeid i kommunale settinger, eller i både kommunal- og sykehussetting. De resterende oversiktene undersøkte tverrprofesjonelt samarbeid hovedsakelig i sykehus, institusjon eller i helsesystemer. Oversiktene var publisert fra januar 2010 til desember 2020. Inklusjonskriteriene var systematiske oversikter som beskrev tverrprofesjonelt samarbeid mellom to eller flere helseprofesjoner, som blant annet sykepleiere, leger,

Tabell 1	Organisatorisk nivå	Team-nivå	Individuelt nivå
Fasilitatorer	Viktigheten av et felles oppdrag, sterk ledelsesstruktur og støtte, rettferdig maktfordeling, arbeidsmiljø, omgivelser eller samlokasjon, tydelige mål og verdier	Rolleklarhet, maktdeling, veldefinerte standarder, inkluderende omgivelser, kollegial støtte, åpen kommunikasjon, tilhørighet, konflikthåndtering og felles mål og verdier	Verdier og mål, rolleklarhet, respekt, støtte, verdsettelse, delte erfaringer og læring, tillitsfulle relasjoner og personlige egenskaper, som bl.a ansvarlighet, empati, altruisme
Barrierer	Avvik fra organisasjonell filosofi, struktur og støtte, som bl.a motstridende synspunkter, prioriteringer, knappe ressurser, toppledelsesmotstand og tidspress	Ineffektiv makt- og ressursfordeling, tvetydige teamroller, ineffektiv kommunikasjon, og manglende teamstruktur og ledelse	Profesjonskonflikter, manglende evne til å kommunisere, bygge tillit, respekt og relasjoner, uklare roller og negative holdninger til samarbeid
Utfall av et velfungeren de tverr-profesjonelt samarbeid	Positiv korrelasjon med organisasjonsstruktur, læring, støtte, prosess, lengde på sykehusopphold, redusert turnover og økonomiske besparelser	Kan gi bedre holdninger, jobbtillfredshet, engasjement, velvære, effektivitet, opplevd autonomi og servicekvalitet, og reduserte kliniske feil, utbrenthet og turnover	Kan gi bedre brukertilfredshet og brukerkunnskap, bedre omsorgsoverganger og etterlevelse av medisiner, og reduksjon i lengde på sykehusopphold og reinnleggelse

fysio- og ergoterapeuter, farmasøyter, ernæringsfysiologer, psykologer og tannleger. Studiepopulasjonene i hver enkelt oversikt varierte fra 141 til 42 000 deltakere, og det er oppgitt at til sammen over 113 000 helsepersonell og pasienter var inkludert i de systematiske oversiktene.

FUNN

Fasilitatorer og barrierer for tverrprofesjonelt samarbeid ble kategorisert inn i organisatorisk nivå, teamnivå og individuelt nivå. Tabell 1. viser viktige faktorer som påvirker funksjon og utfall av tverrprofesjonelt samarbeid. Wei et al. 2022 indikerer at selv om fasilitatorer og barrierer er gruppert på alle de tre ulike nivåene, er de gjensidig forbundet. Tverrprofesjonelt samarbeid er en kompleks prosess som krever kontinuerlig oppmerksomhet og innsats for å maksimere fasilitatorer og utfall.

TILLIT TIL FUNNENE

Wei et al. 2022 presenterer en paraplyoversikt over systematiske oversikter som handler om tverrprofesjonelt samarbeid. Søkestrategi, dataekstraksjon og analyseprosess i oversikten er godt beskrevet, og forfatterne har gjort en strukturert oppsummering av dataene, som vi vurderer som en relevant metode for den type data som er undersøkt. Men paraplyoversikten har metodiske svakheter. Studiepopulasjonene og helsesystemene i oversiktene er heterogene, og det er ikke opplyst at det er gjort vurderinger av metodisk kvalitet av de inkluderte systematiske oversiktene. Vi vet dermed ikke noe om kvaliteten i de inkluderte oversiktene. Tilliten til funnene er på grunn av dette lav, og bør tolkes med forsiktighet.

På tross av de metodiske svakhetene anser vi at funnene likevel kan være nyttige. Studiepopulasjonen som er representert i paraplyoversikten er både fra sykehus, institusjon og kommune. Selv om det er kontekstuelle forskjeller mellom sykehus og kommune, er det mennesker som utgjør og definerer strukturene både på organisasjonsnivå og på teamnivå. Faktorer på individnivå, som gjensidig respekt, tillit, mål og verdier, er ikke bare

viktige for teamfunksjonen, men også for å etablere organisatoriske verdier, visjoner og kultur. I tillegg beskriver flere av oversiktene tverrprofesjonelt samarbeid i kommunal setting, og antallet studier og deltakere som er rapportert er stort. Oppsummert viser funnene at mange av de samme faktorene går igjen i de inkluderte oversiktene. Derfor vurderer vi at funnene kan være overførbare til å gjelde tverrprofesjonelt samarbeid i kommunehelsetjenesten.

OM DENNE FORSKNINGSMOTALEN

Det ble gjennomført søk etter systematiske oversikter i Cochrane Library og Epistemonikos i januar 2025, som handlet om tverrprofesjonelt samarbeid i helsesektoren. Bibliotekar og forsker bistod representant fra kommunen i planlegging og utføring av søket. I søket brukte vi søkeord som interprofessional collaboration, mulitdisciplinary og facilitat*. Kommunerepresentant og forsker gjennomgikk 68 unike referanser. 64 referanser ble ekskludert på bakgrunn av tittel og sammendrag. 4 artikler ble vurdert i fulltekst. Vi vurderte paraplyoversikten som er presentert i denne forskningsomtalen som mest relevant for problemstillingen. Vi vurderte kvaliteten på oversikten ved bruk av FHI sin sjekkliste for metodisk kvalitet for systematiske oversikter.

TA KONTAKT

louise.warem@stavanger.kommune.no

KILDE

Wei H, Horns P, Sears SF, Huang K, Smith CM, Wei TL. A systematic meta-review of systematic reviews about interprofessional collaboration: facilitators, barriers, and outcomes. *Journal of Interprofessional Care*, 2022;36(5):735–749. <https://doi.org/10.1080/13561820.2021.1973975>

Malen for forskningsomtalen er utarbeidet av Folkehelseinstituttet.

Creative Commons
Lisens: Navngivelse 4.0 Internasjonal